

Motion till riksdagen

1989/90:Sf306

av Barbro Westerholm (fp)

Försäkringsförmåner vid graviditet

Många kvinnor upplever framför allt under graviditetens sista månader att det är svårt att orka med sitt förvärvsarbete trots att sjukdom som berättigar till sjukskrivning inte föreligger. Mellan 1974 och 1980 kunde en kvinna utnyttja föräldraförsäkringen och ta ut 60 dagar av föräldrapenningen före barnets födelse. Detta medförde att färre dagar av föräldraledighet återstod efter barnets födelse. Detta missgynnade framför allt kvinnor med tungt arbete som trots att graviditeten var normal inte orkade med detta. Därför infördes 1980 rätt till omplacering till lättare arbete under graviditet. Om arbetsgivaren inte kan erbjuda lättare arbete har kvinnan rätt till sjukhavandeskapspenning under högst 50 dagar. Denna påverkar inte antalet dagar för föräldrapenning i samband med barnets födelse.

Under 1982 – 1984 gjordes en kartläggning av gravida kvinnors psykosociala situation och omvårdnad inom mödrahälsovården av Gunilla Larsson, Lisbeth Spångberg och Jan Wagner. Undersökningen utfördes i tre olika områden. Man fann att andelen sjukskrivningar under graviditetsvecka 37 – 38 varierade mellan 23 och 46 %. Andelen som uppbar havandeskapspenning låg mellan 5 och 15 % och andelen som fick föräldrapenning mellan 29 och 42 %. Sammanlagt uppbar cirka 80 % av kvinnorna i graviditetsvecka 37 och 38 i de tre områdena någon form av försäkringskassaersättning. Författarna drog slutsatsen att en stor del av de kvinnor som ej var berättigade till sjukpenning eller havandeskapspenning under slutet av sin graviditet upplevde situationen så påfrestande att de i stället tog ut dagar av sin föräldrapenning.

Det här beskrivna mönstret stämmer väl med den statistik som riksförsäkringsverket publicerat i sitt betänkande av föräldraförsäkringsutredningen 1983. Man konstaterade att 87 % av kvinnorna hade ersättning från den allmänna försäkringen i form av sjukpenning, föräldrapenning eller havandeskapspenning under någon del av de två sista graviditetsmånaderna. Det var till största delen kvinnor med låg förvärvsinkomst som tog ut föräldrapenning före barnets födelse.

Man har tidigare föreslagit att den gravida kvinnan skall ha rätt till betald ledighet eller halvtidsarbete under de åtta sista veckorna av graviditeten oavsett om sjukdom föreligger eller kvinnan har tungt arbete. Detta avvisades med motiveringen att det skulle bli en väsentlig kostnadsökning för föräldraförsäkringen. Mot bakgrund av att en så stor andel av kvinnorna i de båda studierna uppbar någon form av försäkringskassaersättning och att

nuvarande försäkringsformer missgynnar kvinnor med låg inkomst, monotona eller tunga arbeten, bör regeringen få i uppdrag att ta fram ett aktuellt underlag över i vilken omfattning och hur de olika ersättningsförmånerna utnyttjas och på basis av detta material komma med förslag till eventuella åtgärder.

Mot. 1989/90

Sf306

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försäkringsförmåner vid graviditet.

Stockholm den 24 januari 1990

Barbro Westerholm (fp)